

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 651/2014-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti M. M., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Krnáč s. r. o., Horná 65A, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Krnáč, vo veci namietaného porušenia základného práva byť volený do orgánov samosprávy obce zaručeného v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručeného v čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. M. byť volený do orgánov samosprávy obce zaručené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručené v čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia M. M. v sume 511,34 € (slovom päťstojedenásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu spoločnosti Advokátska kancelária Krnáč s. r. o., Horná 65A, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti M. M. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 651/2014-28 zo 4. novembra 2014 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. M., (ďalej len „sťažovateľ“), v časti, ktorou namietal porušenie základného práva byť volený do orgánov samosprávy obce zaručeného v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Zároveň ústavný súd na návrh sťažovateľa podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako nezávislý kandidát na starostu obce Buzitka (ďalej len „obec“) odovzdal 17. septembra 2014 zapisovateľke miestnej volebnej komisie v Buzitke (ďalej len „volebná komisia“) kandidátnu listinu pre voľby starostu obce konané 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou podpísanou 156 voličmi obce na podporu jeho kandidatúry a jeho vyhlásením ako nezávislého kandidáta, že súhlasí so svojou kandidatúrou na starostu obce, že nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a nie sú mu známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 5/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa ako nezávislého kandidáta z dôvodu, že kandidátna listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“). Podľa slov sťažovateľa volebná komisia *„rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru sťažovateľa bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...“*.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v súlade s § 250zb Občianskeho súdneho poriadku podal okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby starostu obce. Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľa na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a zaregistrovanie sťažovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“).

Podľa názoru sťažovateľa tak volebná komisia, ako aj okresný súd porušili ním označené základné práva a svoje presvedčenie odôvodnil takto:

„... dôvodom nezaregistrovania Sťažovateľa je skutočnosť, že... Petícia Sťažovateľa nemá v zmysle zákona... všetky formálne náležitosti, teda nie je ju možné považovať za petíciu v zmysle § 21 ods. 2 zákona o voľbách do orgánov samosprávy, a preto súd musel konštatovať, že kandidát nesplnil všetky požadované náležitosti, a preto sa neregistruje s poukazom na zákonné ustanovenie § 22 ods. 1 písm. c) zákona č. 346/1990 Zb..

S poukazom na ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 85/1990 o petičnom práve v prípade, ak Petícia Sťažovateľa nespĺňala všetky formálne náležitosti podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve, tak príslušný orgán verejnej správy... mal postupovať v zmysle § 5 ods. 5 citovaného zákona a bezodkladne vyzvať osobu, ktorá petíciu podala, to je Sťažovateľa, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 dní.

Nakoľko Sťažovateľ predložil svoju Kandidačnú listinu... s dostatočným predstihom pred termínom, ktorý je v zmysle zákonnej úpravy najneskôr 55 dní pred konaním volieb... mal by tak v prípade, ak by Porušovateľ v 2. rade postupoval zákonným spôsobom dostatočný časový priestor odstrániť... namietané nedostatky...

Porušením povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve došlo spôsobom, ktorý môže zásadne ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti a ovplyvniť tak komunálne voľby v obci Buzitka, kde sa o funkciu starostu uchádza po nezaregistrovaní Sťažovateľa, len jeden kandidát – súčasná starostka obce.

Sťažovateľ sa preto dôvodne domnieva, že konanie Porušovateľa v 2. rade [volebnej komisie, pozn.] bolo motivované úmyslom neumožniť ďalšiemu kandidátovi na funkciu starostu obce, ako aj ďalším kandidátom na poslancov obecného zastupiteľstva zúčastniť sa komunálnych volieb. O uvedenom nasvedčuje tiež fakt, že Sťažovateľ bol pri podávaní Kandidačnej listiny zo strany Porušovateľa v 2. rade [volebnej komisie, pozn.] ústne ubezpečovaný, že ním predložené dokumenty, to je Kandidačná listina, Vyhlásenia ako aj Petícia spĺňajú zákonné náležitosti.

Sťažovateľ má za to, že pokiaľ by ho Porušovateľ v 2. rade... riadne vyzval na odstránenie formálnych nedostatkov Petície, je nepochybné, že Sťažovateľ by mohol tento vytykaný nedostatok bezodkladne odstrániť doplnením údajov na Petíciu...“

Sťažovateľ okresnému súdu vytyka, že sa „pri posudzovaní predmetnej veci vôbec nezaoberal skutočnosťou, že pri vybavovaní petície zo strany Porušovateľa v 2. rade

[volebnej komisie, pozn.] došlo k porušeniu ustanovenia § 5 ods. 5... zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve“, a je presvedčený, že „skutočnosť, že petičné hárky neobsahujú označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, jej menom priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu nemôže mať za následok obmedzenie práva navrhovateľa využiť svoje pasívne volebné právo a kandidovať na funkciu starostu obce. Ustanovenie § 21 ods. 2 zákona o voľbách obsahuje len odkaz na zákon o petičnom práve a vo vzťahu k náležitostiam petície uvádza len náležitosti podpisujúcich osôb. V zmysle § 3 ods. 4 zákona o petičnom práve, ak nie je vytvorený petičný výbor, musí sa v petícii určiť osoba na styk s orgánom verejnej správy, pričom, podľa § 3 ods. 1 zákona o petičnom práve, úlohou petičného výboru je zostavenie petície, obstaranie podpisov a doručenie petície orgánu verejnej správy. Ustanovenie § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve síce upravuje, že na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, avšak uvedený nedostatok petície nemôže spôsobiť jej úplnú neplatnosť a, v dôsledku toho, aj nezaregistrovanie navrhovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby na starostu obce.

Navyše v namietanom konaní Porušovateľ v 1. rade [okresný súd, pozn.] ako ani Porušovateľ v 2. rade [volebná komisia, pozn.] nebrali ohľad na fakt, že úvodná strana Petície obsahovala meno, priezvisko, vek, povolanie a trvalý pobyt Sťažovateľa a Petícia na každej strane obsahovala meno a priezvisko Sťažovateľa, z čoho jednoznačne vyplynulo, že Sťažovateľ je určený ako osoba pre styk s orgánom verejnej správy. V prípade neakceptovania tejto skutočnosti, ide podľa Sťažovateľa o prísne formalistickú aplikáciu právneho predpisu, ktorého dôsledkom je obmedzenie ústavného práva Sťažovateľa, ktoré mu garantuje ústava.“.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7 S 1/2010, ktorý za rovnakej situácie navrhovateľa ako kandidáta pre voľby na starostu zaregistroval a z obsahu ktorého citoval: „Pokiaľ ide o nedostatok petície, vytykaný odporcom..., t. j. že na každom petičnom hárku nie je uvedené meno, priezvisko, úplná adresa trvalého pobytu a podpis kandidáta ako osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy, súd mal za to, že uvedená skutočnosť... nemôže mať za následok

obmedzenie práva navrhovateľa využiť svoje pasívne volebné právo a kandidovať na funkciu starostu obce...

... súd však nemal za to, že uvedený nedostatok petície môže spôsobiť jej úplnú neplatnosť a, v dôsledku toho, aj nezaregistrovanie navrhovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby na starostu obce...

... Účel, ktorým je uvedenie osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy v zmysle § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve, bol jednoznačne naplnený aj uvedením navrhovateľa a jeho údajov len na poslednom liste petície. Keďže súd mal preukázané z predložených listinných dôkazov aj splnenie všetkých ostatných podmienok pre registráciu navrhovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby na starostu..., rozhodol o jeho zaregistrovaní.“

Sťažovateľ zastáva názor, že napadnuté uznesenie okresného súdu je nezákonné, pretože všeobecný súd sa po právnej stránke nevysporiadal s tým, že volebná komisia porušila zákon o petičnom práve tým, že sťažovateľovi neurčila 30-dňovú lehotu na odstránenie nedostatkov petície. Okresný súd, ako tvrdí sťažovateľ, prehliadol skutočnosť, že volebná komisia nedodrжала zákon, a vydal rozhodnutie, v ktorom mal možnosť zákonné pochybenie miestnej volebnej komisie odstrániť, avšak neurobil tak a ani sa s nedodržaním zákonného postupu zo strany volebnej komisie v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal, čo robí jeho rozhodnutie zjavne neodôvodneným a arbitrárnym.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ vo vzťahu k časti sťažnosti prijatej na ďalšie konanie navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že:

1) Základné práva sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/8/2014 zo dňa 01. 10. 2014... porušené boli.

2) Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/8/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

3) Zrušuje Uznesenie Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/8/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

4) *Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,00 EUR..., ktoré je Okresný súd v Lučenci povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

5) *Voľby starostu obce Buzitka konané dňa 15. novembra 2014 vyhlasuje za neplatné.*

6) *Okresný súd v Lučenci je povinný nahradiť Advokátskej kancelárii Krnáč s. r. o., konajúcej prostredníctvom JUDr. Ján Krnáč, advokát, konateľ, trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 EUR, na účet Advokátskej kancelárie Krnáč s. r. o... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “*

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 1164/2014 zo 7. novembra 2014 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 21. novembra 2014.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti uviedla:

„... napadnuté uznesenie pod č. k. 13 S/8/2014-17 zo dňa 01. 10. 2014 bolo vydané zákonným sudcom v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Lučenec na kalendárny rok 2014 v zákonom stanovenej lehote. Postup súdu ako aj sťažnosťou napadnuté uznesenie považuje Okresný súd Lučenec za súladné so zákonom. Posúdenie otázky porušenia základného práva sťažovateľa... ponecháva Okresný súd Lučenec plne na posúdenie Ústavnému súdu Slovenskej republiky. “

Zároveň predsedníčka okresného súdu vyjadrila súhlas s tým, „aby ústavný súd upustil o ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti“.

Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„nenamietal, že by rozhodnutie porušovateľa – Uznesenie sp. zn. 13 S/8/2014-17 zo dňa 01. 10. 2014... nebolo vydané zákonným sudcom alebo v zákonom stanovenej lehote. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom porušovateľa, že sťažnosťou napadnuté uznesenie... je možné považovať za súladné so zákonom. Sťažovateľ má za to, že

rozhodnutie je nezákonné, neodôvodnené a arbitrárne a vydaním takéhoto nezákonného rozhodnutia došlo... k porušeniu základného práva sťažovateľa...

Sťažovateľ v celom rozsahu trvá na podanej sťažnosti a opätovne poukazuje aj na nejednotnosť rozhodovacej praxe okresných súdov pri rozhodovaní v konaní podľa § 250zb OSP vo veci registrácie kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávy obcí...

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné, aby sa Ústavný súd SR touto otázkou zaoberal a svojim rozhodnutím odstránil nejednotnosť pri rozhodovaní v konaní vo veciach registrácie kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávy obcí.“

Vzhľadom na rozsah, v akom bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie, sťažovateľ upravil petit požadovaného rozhodnutia a ústavnému súdu navrhol vydať takýto nález:

„1) Základné právo sťažovateľa byť volený do orgánov samosprávy obce zaručené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručené v čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S/8/2014 z 01. 10. 2014 porušené boli.

2) Zrušuje Uznesenie Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/8/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

3) Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,00 EUR (slovom päťtisíc euro), ktoré je Okresný súd v Lučenci povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) Okresný súd v Lučenci je povinný nahradiť Advokátskej kancelárii Krnáč s. r. o., konajúcej prostredníctvom JUDr. Ján Krnáč, advokát, konateľ, trovy právneho zastúpenia v sume 511,34 EUR, na účet Advokátskej kancelárie Krnáč s. r. o.... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Rovnako sťažovateľ oznámil, že *„súhlasí, aby Ústavný súd SR upustil od konania verejného ústneho pojednávania“.*

Ústavný súd vzhľadom na vyjadrený súhlas účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu domáhal vyslovenia porušenia základného práva byť volený do orgánov samosprávy obce zaručeného v čl. 30 ods. 1 ústavy, základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento

článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy právneho poriadku Slovenskej republiky. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (II. ÚS 249/2011).

Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 Občianskeho súdneho poriadku; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľom napadnuté konanie a rozhodnutie okresného súdu.

Sťažovateľ volebnej komisii a okresnému súdu ako orgánu, v ktorého právomoci bolo prípadné pochybenie volebnej komisie napraviť, vytýka, že pri odovzdaní petície voličov na podporu svojej kandidatúry na starostu obce o jej nedostatkoch nebol poučený a ani vyzvaný na ich odstránenie. Namietá taktiež, že pri rozhodovaní o návrhu na jeho registráciu ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu obce podaného podľa § 250zb Občianskeho súdneho poriadku okresný súd zvolil prísne formalistickú aplikáciu príslušných ustanovení zákona, keď sťažovateľov návrh zamietol iba z dôvodu, že na každom podpisovom hárku petície nebolo uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá by bola určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, a neakceptoval skutočnosť, že meno a priezvisko sťažovateľa bolo na týchto podpisových hárkoch uvedené.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol:

„Zákon zveruje právo rozhodnúť o zaregistrovaní alebo nezaregistrovaní kandidáta pre voľby do orgánov samosprávy miestnym volebným komisiám. Zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy neupravuje procesný postup príslušného orgánu, ktorý má predchádzať vydaniu rozhodnutia, ako ani obsahové náležitosti takto vydaného rozhodnutia. Subsidiárne je preto potrebné použiť všeobecný právny predpis (lex generalis) zákona č. 71/1967 Zb., ktorý v § 47 odsek 1 až 5 zakotvuje obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia súd zistil, že v predmetnom rozhodnutí absentuje odôvodnenie s uvedením, ktoré skutočnosti boli podkladom pre toto rozhodnutie, akými úvahami sa pri vydávaní rozhodnutia orgán riadil a v zmysle ktorých právnych predpisov považoval kandidátnu listinu ako aj petíciu na podporu kandidatúry nezaregistrovaného kandidáta za nespĺňajúce náležitosti v zmysle zákona o voľbách do orgánov samospráv. Takto vydané rozhodnutie nesie v sebe znaky arbitrárnosti, nakoľko pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu súdu má znaky svojvoľného rozhodnutia.

Napriek tomu, že z vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie nepreskúmateľné, nemožno automaticky konštatovať, že kandidát splnil zákonom požadované podmienky pre registráciu a v súvislosti s tým rozhodnúť o registrácii takeého kandidáta. Povinnosťou súdu v rámci rozhodovania o registrovaní kandidáta vzhľadom na podaný návrh je opätovné posúdenie splnenia podmienok pre registráciu. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia miestnej volebnej komisie neznamena, že toto rozhodnutie po stránke vecnej je nesprávne. Vzhľadom na časový aspekt rozhodovania súdu, ktorý o návrhu na registráciu musí rozhodnúť v trojdňovej lehote, súd preto sám posúdil jednotlivé podmienky registrácie kandidáta. Súd opakovane posúdil formálne a obsahové náležitosti tak kandidátnej listiny, vyhlásenia kandidáta, ako aj pripojenej petície, pričom zistil, že kandidátna listina, ako aj vyhlásenie kandidáta obsahuje zákonom požadované náležitosti...

Navrhovateľ ako nezávislý kandidát bol povinný predložiť v zmysle § 21 ods. 2 citovaného zákona petíciu podpísanú voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Petičné právo vrátane obsahových náležitostí petície je upravené zákonom č. 85/1990 Zb. o petičnom práve, ktorý v § 4 ods. 4 zakotvuje formálne náležitosti petície. Z obsahu citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy. Z predloženej petície kandidáta M. M., tak ako bola predložená k návrhu na začatie konania, je zrejmé, že petíciu podpísalo 156 voličov, avšak petičné hárky neobsahujú označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu tak, ako to v § 4 ods. 4 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve je ustanovené. Zákon výslovne uvádza, že predmetné náležitosti musia byť v petícii uvedené. Nakoľko teda petícia nemá v zmysle zákona o petičnom práve všetky formálne náležitosti, teda nie je ju možné považovať za petíciu v zmysle § 21 ods. 2 zákona o voľbách do orgánov samosprávy, a preto súd musí konštatovať, že kandidát nesplnil všetky zákonom požadované náležitosti, a preto sa neregistruje s poukazom na zákonné ustanovenie § 22 ods. 1 písm. c) zákona č. 346/1990 Zb.“

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd skutočne sťažovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu obce nezaregistroval z dôvodu absencie náležitosti uvedenej v § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve, a to konkrétne

neuveдения mena, priezviska a úplnej adresy trvalého pobytu osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy na každom podpisovom hárku petície.

Podľa § 21 ods. 2 zákona o voľbách kandidovať na funkciu starostu (primátora) môžu aj nezávislí kandidáti. Nezávislý kandidát doručí svoju kandidátnu listinu v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisie najneskôr 55 dní pred dňom volieb. Súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia 4a) podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča, dátum narodenia voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu.

Podľa § 22 ods. 1 písm. c) zákona o voľbách miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, ak chýba alebo ak je neúplná petícia podľa § 21 ods. 2.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o petičnom práve ak nie je vytvorený petičný výbor, musí sa v petícii určiť osoba, ktorá dovŕšila vek 18 rokov, na styk s orgánom verejnej správy.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve ak podpisové hárky neobsahujú text petície, musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi; na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve petícia musí byť písomná, označená slovom petícia a musí obsahovať predmet verejného alebo iného spoločného záujmu a údaje uvedené v § 4 ods. 1 o tom, kto ju podáva; ak petíciu podáva petičný výbor, uvedú sa údaje uvedené v § 4 ods. 1 o každom jeho členovi. Osoba určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy podľa § 3 ods. 3 alebo 4 pripojí v petícii k menu, priezvisku a adrese trvalého pobytu aj podpis.

Z napadnutého uznesenia sp. zn. 13 S 8/2014 z 1. októbra 2014 vyplýva, že okresný súd pri svojom rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta vychádzal z citovaných ustanovení zákona o voľbách v spojení s ustanoveniami zákona o petičnom práve a zistil, že zákonom požadované náležitosti petície podpísanej voličmi (§ 4 ods. 4 zákona o petičnom práve), ktorá je podmienkou pre zaregistrovanie kandidáta (§ 21 ods. 1 zákona o voľbách), nie sú splnené. Čo však všeobecný súd neskúmal, bola skutočnosť, či sťažovateľ ako predkladateľ petície bol príslušným orgánom na nedostatky petície upozornený a vyzvaný na ich odstránenie. Zo sťažovateľom predloženého uznesenia okresného súdu z 1. októbra 2014 je zrejmé, že ani sám konajúci všeobecný súd sťažovateľa na odstránenie zistených nedostatkov petície nevyzval.

Podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve ak petícia nemá náležitosti podľa odseku 1, príslušný orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni, orgán verejnej správy petíciu odloží.

Okresný súd, ako vyplýva z jeho rozhodnutia, teda nezohľadnil dikciu ustanovenia § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve a to bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, pre ktorý tak nemohol urobiť. Ústavný súd uznáva, že zákonom (o petičnom práve) ustanovená lehota na odstránenie nedostatkov predkladanej petície (30 dní) v prípade registrácie kandidátov pre voľby do orgánov samosprávy obcí nezohľadňuje potrebu plynulého priebehu volieb, ktorej naproti tomu zodpovedajú krátke lehoty uvedené v § 17 ods. 4 a 5 zákona o voľbách (ktoré sa použijú podľa § 22 ods. 2 zákona o voľbách aj na proces registrácie kandidátov pre voľby starostov) a § 250zb Občianskeho súdneho poriadku, avšak v záujme zabezpečenia práva na súdnu ochranu pred prípadným nezákonným rozhodnutím volebnej komisie v súvislosti s registráciou kandidátov je všeobecný súd povinný prispôbiť tomu výklad a aplikáciu príslušných právnych noriem.

Ústavný súd nemohol akceptovať stav, keď okresný súd rozhodujúci o registrácii sťažovateľa ako kandidáta pre voľby starostu obce prísne formalisticky trval na dodržaní

ustanovenia § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve, avšak nemal potrebu skúmať, či ďalšiemu ustanoveniu toho istého zákona (§ 5 ods. 5), ktoré s prejednávanou vecou neoddeliteľne súviselo, bolo dané zadosť, a čo je rozhodujúce, neuviedol ani to, prečo tak neurobil.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov [(§ 1 Občianskeho súdneho poriadku), obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04].

Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať k spravodlivej rovnováhe pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07).

Preto ak okresný súd nevykonal dokazovanie v naznačenom smere, t. j. nezisťoval, či sťažovateľ bol zapisovateľkou volebnej komisie, ktorej bola petícia odovzdaná, vyzvaný na odstránenie jej nedostatkov, prípadne sám tak neurobil, keďže je podľa § 250zb ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku aj on orgánom, ktorý môže vydať rozhodnutie o zaregistrovaní kandidáta, nepostupoval v súlade so zmyslom a účelom zákona o petičnom práve, a takýto postup nepochybne zasiahol do základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu, keď o právach a právom chránených záujmoch rozhodol bez aplikácie na vec sa vzťahujúcej relevantnej právnej normy. Pritom sťažovateľovi vytýkaný nedostatok

náležitostí petície bolo možné podľa názoru ústavného súdu odstrániť vo veľmi krátkom čase, ak nie ihneď.

Ústavný súd je presvedčený, že zákonodarcom ustanovená lehota, v rámci ktorej je súd povinný vo veci rozhodnúť podľa § 250zb Občianskeho súdneho poriadku (do troch dní), nemohla v tomto prípade byť tou prekážkou, ktorá by bránila okresnému súdu postupovať v konaní ústavne konformným spôsobom. Ak by to tak aj bolo, okresný súd mal povinnosť túto okolnosť dostatočným spôsobom presvedčivo odôvodniť, čo však neurobil.

Neprijateľným by bolo aj prípadné tvrdenie, že sťažovateľ v konaní pred okresným súdom mal predmetnú skutočnosť namietat'. Už samotný záver súdu o nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti a svojvoľnosti rozhodnutia volebnej komisie vypovedá o nemožnosti použitia takejto argumentácie zo strany sťažovateľa.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a čl. 30 ods. 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že z doterajšej jeho rozhodovacej praxe vyplýva, že orgány zabezpečujúce prístup k voleným a iným verejným funkciám porušia čl. 30 ods. 4 ústavy aj tým, že „sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu“ (III. ÚS 75/01), resp. že nezabezpečia „objektívitu konania“ (II. ÚS 9/00, III. ÚS 23/00). V tejto súvislosti ústavný súd uviedol (II. ÚS 5/03), že „v právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci... postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektívitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektívitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkovane súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody.“. Podobne vo veci sp. zn. PL. ÚS 35/03 ústavný súd uviedol: „*subjektom tohto práva je každý občan Slovenskej republiky, ktorý sa o volenú funkciu uchádza. Obsahom uvedeného práva je aj predpoklad, že jednotliví voliči budú mať*

možnosť odovzdať svoj hlas v prospech niektorého z kandidátov za rovnakých podmienok vrátane možnosti dostať sa k informáciám o jednotlivých kandidátoch rovnakým spôsobom.“

S prihliadnutím na tieto východiská ústavný súd konštatuje, že okresný súd svojím postupom a rozhodnutím, ktorým nerešpektoval ústavnoprávne princípy zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy, znemožnil sťažovateľovi uchádzať sa o funkciu starostu vo voľbách do samosprávy obce vyhlásených na 15. november 2014, čím nepochybne došlo k zásahu do jeho základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy.

Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S 8/2014 a jeho uznesením z 1. októbra 2014 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo sťažovateľa byť volený do orgánov samosprávy obce zaručené v čl. 30 ods. 1 ústavy a na prístup k voleným verejným funkciám za rovnakých podmienok zaručené v čl. 30 ods. 4 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zaoberať sa námietkou sťažovateľa, ktorou vytýkal okresnému súdu prílišný formalizmus, pri uplatňovaní zákona o petičnom práve.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy

Podstata základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy spočíva v tom, že ten, kto bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na všeobecný súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia (m. m. II. ÚS 353/2011). Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy v podstate upravuje právo na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodoval orgán verejnej správy.

V tomto prípade základnému právu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy zodpovedala povinnosť okresného súdu, na ktorý sa obrátil sťažovateľ so svojím návrhom na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby na starostu obce a ktoré vo svojej podstate smerovalo proti rozhodnutiu volebnej komisie o nezaregistrovaní sťažovateľa, aby takéto rozhodnutie volebnej komisie preskúmal a sám rozhodol o registrácii. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd neodmietol o návrhu sťažovateľa konať podľa § 250zb Občianskeho súdneho poriadku a po preskúmaní rozhodnutia volebnej komisie sám o návrhu sťažovateľa rozhodol tak, že ho zamietol. Sťažovateľovi teda prístup k súdu ako taký postupom ani napadnutým rozhodnutím okresného súdu odopretý nebol.

Sťažnosti sťažovateľa preto ústavný súd v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

3. K ostatným požiadavkám sťažovateľa

Vo vzťahu k požiadavke sťažovateľa, aby ústavný súd svojím rozhodnutím odstránil nejednotnosť pri rozhodovaní všeobecných súdov v konaní vo veciach registrácie kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávy obcí, ústavný súd poznamenáva, že zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Do tejto kompetencie najvyššieho súdu nemá ústavný súd oprávnenie zasahovať.

A hoci ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05), neznamená to, že je to práve ústavný súd, ktorý má v prvom slede judikatúru všeobecných súdov zjednocovať.

Z tohto dôvodu sa touto požiadavkou sťažovateľa ústavný súd nezaoberal.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako porušujúce označené práva sťažovateľa, bolo namieste toto rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde) zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, ako to vyplýva z druhého bodu výroku tohto nálezu, pričom v ďalšom konaní je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ktoré odôvodnil tým, že „zo strany Okresného súdu Lučenec, ako aj zo strany Miestnej volebnej komisie... boli porušené jeho základné práva..., pričom poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade išlo o flagrantné porušenie jeho práv zo strany orgánu súdnej moci, ktorých dôsledkom je neustály a pretrvávajúci pocit právnej neistoty, ktorým mu bolo prakticky znemožnené kandidovať na funkciu starostu obce Buzitka.“

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade predstavuje samotné vyslovenie porušenia označených práv s'ťažovateľa v spojení s poskytnutím priestoru okresnému súdu na reparáciu ústavným súdom zistených nedostatkov posudzovaného konania dostatočnú satisfakciu, preto s'ťažovateľovi požadované finančné zadost'učinenie ústavný súd nepriznal (bol 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca s'ťažovateľa vyčíslil trovy sumou 511,34 €, a to za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a príprava zastupovania, podanie s'ťažnosti, zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu) vrátane režijného paušálu a 20 % DPH.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie s'ťažnosti, zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2014 tak priznal 3-krát po 134 €, t. j. spolu 402 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 3 úkony vykonané v roku 2014, t. j. 3-krát 8,04 €, čo spolu po zvýšení o 20 % DPH (právny zástupca s'ťažovateľa je platcom DPH, pozn.) predstavuje sumu 511,34 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

K rozhodnutiu o dočasnom opatrení, ktorým ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ústavný súd poznamenáva, že podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014